

763

Besluit van 22 december 1993, houdende nadere regels betreffende de proceskostenveroordeling in bestuursrechtelijke procedures (Besluit proceskosten bestuursrecht)

Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Op de voordracht van Onze Minister van Justitie van 16 november 1993, Stafafdeling Wetgeving Publiekrecht, nr. 407324/93/6, gedaan mede namens Onze Minister van Binnenlandse Zaken;

Gelet op artikel 8:75 van de Algemene wet bestuursrecht;

De Raad van State gehoord (advies van 15 december 1993, nr. W03.93.0753);

Gezien het nader rapport van Onze Minister van Justitie van 17 december 1993, Stafafdeling Wetgeving Publiekrecht, nr. 417687/93/6, uitgebracht mede namens Onze Minister van Binnenlandse Zaken;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Artikel 1

Een veroordeling in de kosten als bedoeld in artikel 8:75 van de Algemene wet bestuursrecht kan uitsluitend betrekking hebben op:

- a. kosten van door een derde beroepsmatig verleende rechtsbijstand,
- b. kosten van een getuige of deskundige die door een partij is meegebracht of opgeroepen, dan wel van een deskundige die aan een partij verslag heeft uitgebracht,
- c. reis- en verblijfkosten van een partij,
- d. verletkosten van een partij, en
- e. kosten van uittreksels uit de openbare registers, telegrammen, internationale telexen, internationale telefaxen en internationale telefoongesprekken.

Artikel 2

1. Het bedrag van de kosten wordt bij de uitspraak als volgt vastgesteld:

- a. ten aanzien van de kosten, bedoeld in artikel 1, onderdeel a: overeenkomstig het in de bijlage opgenomen tarief;
- b. ten aanzien van de kosten, bedoeld in artikel 1, onderdeel b: op de vergoeding die ingevolge artikel 8:36, tweede lid, van de Algemene wet bestuursrecht is verschuldigd;
- c. ten aanzien van de kosten, bedoeld in artikel 1, onderdeel c:

overeenkomstig artikel 6, eerste lid, onderdeel III, van het Besluit tarieven in strafzaken;

d. ten aanzien van de kosten, bedoeld in artikel 1, onderdeel d: overeenkomstig een tarief dat, afhankelijk van de omstandigheden, tussen f 10,- en f 117,- per uur bedraagt;

e. ten aanzien van de kosten, bedoeld in artikel 1, onder e: op de werkelijke kosten.

2. Indien een partij gedeeltelijk in het gelijk is gesteld of indien het beroep is ingetrokken omdat gedeeltelijk aan de indiener van het beroepschrift is tegemoetgekomen, kan het op grond van het eerste lid vastgestelde bedrag worden verminderd.

3. In bijzondere omstandigheden kan van het eerste lid worden afgeweken.

Artikel 3

1. Samenhangende zaken worden voor de toepassing van artikel 2, eerste lid, onder a, beschouwd als één zaak.

2. Samenhangende zaken zijn: gelijktijdig of nagenoeg gelijktijdig door een of meer belanghebbenden tegen nagenoeg identieke besluiten op vergelijkbare gronden ingestelde beroepen waarin rechtsbijstand als bedoeld in artikel 1, onderdeel a, is verleend door een of meer personen die deel uitmaken van hetzelfde samenwerkingsverband en van wie de werkzaamheden in elk van de zaken nagenoeg identiek konden zijn.

Artikel 4

De in dit besluit bedoelde bedragen kunnen bij regeling van Onze Minister van Justitie worden gewijzigd voor zover het prijsindexcijfer van de gezinsconsumptie daartoe aanleiding geeft.

Artikel 5

Dit besluit treedt in werking met ingang van 1 januari 1994.

Artikel 6

Dit besluit wordt aangehaald als: Besluit proceskosten bestuursrecht.

Lasten en bevelen dat dit besluit met de daarbij behorende nota van toelichting in het Staatsblad zal worden geplaatst.

's-Gravenhage, 22 december 1993

Beatrix

De Minister van Justitie,
E. M. H. Hirsch Ballin

De Minister van Binnenlandse Zaken,
C. I. Dales

Uitgegeven de *dertigste* december 1993

De Minister van Justitie,
E. M. H. Hirsch Ballin

Het advies van de Raad van State is openbaar gemaakt door terinzagelegging bij het Ministerie van Justitie
Tevens zal het advies met de daarbij ter inzage gelegde stukken worden opgenomen in het bijvoegsel bij de Nederlandse Staatscourant van 11 januari 1994, nr. 7

Bij besluit proceskosten bestuursrecht**TARIEF als bedoeld in artikel 2, eerste lid, onderdeel a, van het Besluit proceskosten bestuursrecht**

Het bedrag van de kosten, bedoeld in artikel 1, onderdeel a, van het Besluit proceskosten bestuursrecht, wordt vastgesteld door aan de verrichte proceshandelingen punten toe te kennen overeenkomstig onderstaande lijst (A) en die punten te vermenigvuldigen met de waarde per punt (B) en met de toepasselijke wegingsfactoren (C).

A. PUNTEN PER PROCESHANDELING

A1. procedures waarop hoofdstuk 8 Algemene wet bestuursrecht van toepassing of van overeenkomstige toepassing is

	<i>punten</i>
<i>beroep en hoger beroep</i>	
1. beroepschrift/verweerschrift (artikel 6:4; 8:42)	1
2. repliek/dupliek (8:43, eerste lid) / schriftelijke uiteenzetting (8:43, tweede lid)	0,5
3. verschijnen (inlichtingen)comparitie (8:44)	0,5
4. schr. inlichtingen (8:45)	0,5
5. bijwonen getuigenverhoor (8:46)	0,5
6. schriftelijke zienswijze na verslag deskundigenonderzoek (8:47, vijfde lid)	0,5
7. bijwonen onderzoek ter plaatse (8:50, derde lid)	0,5
8. verschijnen zitting (8:56)	1
9. nadere zitting (8:64)	0,5
<i>verzet</i>	
10. verzetschrift (8:55, eerste lid)	0,5
11. verschijnen zitting (8:55, derde lid)	0,5
<i>voorlopige voorziening</i>	
12. verzoekschrift (8:81, 8:87)	1
13. verschijnen zitting (8:83)	1
<i>herziening</i>	
14. verzoekschrift (8:88)	1

A2. prejudiciële procedures bij het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen

1. schriftelijke opmerkingen	2
2. verschijnen mondelinge behandeling	2

A3. procedures bij het Benelux-gerechtshof

1. memorie	2
2. pleidooi	2

B. WAARDE PER PUNT

1 punt = f 710,-

C. WEGINGSFACTOREN

C1. Gewicht van de zaak

<i>gewicht</i>	<i>factor</i>
zeer licht	0,25
licht	0,5
gemiddeld	1
zwaar	1,5
zeer zwaar	2

C2. Samenhangende zaken

<i>aantal samenhangende zaken</i>	<i>factor</i>
minder dan 4	1
4 of meer	1,5

NOTA VAN TOELICHTING

I. ALGEMEEN

1. Aard en opzet

Ingevolge artikel 8:75 (was 8.2.6.9), eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) dienen bij algemene maatregel van bestuur nadere regels te worden gesteld betreffende de proceskostenveroordeling in bestuursrechtelijke procedures voor de rechtbank. Dit besluit bevat die regels. Zij gelden vanzelfsprekend ook voor de procedures waarop artikel 8:75 van overeenkomstige toepassing is verklaard.

Artikel 8:75, eerste lid, Awb luidt:

1. De rechtbank is bij uitsluiting bevoegd een partij te veroordelen in de kosten die een andere partij in verband met de behandeling van het beroep bij de rechtbank redelijkerwijs heeft moeten maken. Een natuurlijke persoon kan slechts in de kosten worden veroordeeld in geval van kennelijk onredelijk gebruik van procesrecht. Bij algemene maatregel van bestuur worden nadere regels gesteld.

Aan de in de memorie van toelichting bij wetsvoorstel 22 495 aangekondigde begrensde kostenveroordeling (Kamerstukken II 1991/92, nr. 3, blz. 152; zie ook memorie van antwoord (nr. 6), blz. 150-154) is als volgt vorm gegeven.

Artikel 1 somt limitatief op welke kostenposten onder de kostenveroordeling kunnen worden gevat.

Artikel 2 geeft aan hoe de hoogte van de toegewezen posten door de rechter wordt vastgesteld. Inzake de kosten van rechtsbijstand wordt daartoe verwezen naar een bijlage die de structuur heeft van de bekende in burgerlijke zaken gehanteerde liquidatietarieven. Voor de kosten van getuigen en deskundigen en van reis- en verblijfkosten van partijen wordt verwezen naar het Besluit tarieven in strafzaken. Bij dat besluit wordt ook aangeknoopt voor de hoogte van de uurtarieven voor verletkosten. De (overige) verschotten worden op het werkelijke bedrag bepaald.

Het is een eenvoudige regeling die de justitiabele zekerheid geeft en de taak van de bestuursrechter niet onnodig verzaamt. De belasting van de rechterlijke macht als geheel vermindert zelfs ten opzichte van de situatie waarin alle uit bestuursrechtelijke procedures voortvloeiende vorderingen tot proceskostenvergoeding in afzonderlijke procedures voor de civiele rechter zouden worden gebracht.

De regeling sluit inhoudelijk aan bij bestaande vergelijkbare regelingen van proceskostenvergoedingen, die in het algemeen naar tevredenheid functioneren en waarmee reeds ruime ervaring is opgedaan. Zo baseren de administratieve rechters die een regeling voor de proceskostenveroordeling hanteren, het College van Beroep voor het bedrijfsleven en de Centrale Raad van Beroep in ambtenarenzaken (CRvB 17-12-1991, TAR 1992, 38; AB 1992, 163, m.nt. HH), hun regels eveneens op het liquidatietarief rechtbanken en hoven. Dit brengt onder andere mee dat de vergoedingen grotendeels forfaitair zijn. De kostenveroordeling is, naar algemeen is erkend in het civiele recht, niet bedoeld als volledige schadevergoeding, maar als een tegemoetkoming in de kosten.

2. Financiële gevolgen

Bij gebreke van een regeling inzake de proceskostenveroordeling in bestuursrechtelijke zaken vindt thans op basis van vaste jurisprudentie van de burgerlijke rechter integrale vergoeding plaats van redelijke kosten van in redelijkheid aangewende rechtsbijstand in gevallen waarin een

besluit van de overheid door de administratieve rechter is vernietigd. Invoering van de onderhavige regeling van een beperkte proceskostenvergoeding berust, behalve op overwegingen van billijkheid en van harmonisatie met het privaatrecht, op de overweging dat het niet invoeren van een regeling, gelet op bovengenoemde jurisprudentie, een te groot en onzeker budgettair beslag zou leggen op de overheidsuitgaven (zoals ook in de parlementaire stukken betreffende artikel 8:75 Awb uitvoerig is besproken). Het onderhavige besluit leidt tot besparingen op de overheidsuitgaven ten opzichte van het ongewijzigd laten voortbestaan van de huidige situatie. De normvergoedingen die de in de kosten veroordeelde bestuursorganen onder het besluit zullen zijn verschuldigd, liggen immers gemiddeld lager dan de op basis van bedoelde jurisprudentie verschuldigde bedragen. Over de omvang van de besparingen voor de bestuursorganen kunnen geen exacte uitspraken worden gedaan vanwege de veelheid van betrokken factoren (aard van de procedure, gewicht van de zaak, gegrondheidspercentage, percentage kostenveroordelingen, percentage ingeschakelde rechtsbijstand).

II. ARTIKELSGEWIJS

Artikel 1

Dit artikel somt limitatief op welke kostenposten onder de kostenveroordeling kunnen worden gevat. Niet elke post behoeft steeds te worden toegewezen: ingevolge de wet moeten de kosten werkelijk zijn gemaakt en dient men de kosten in verband met de procedure bij de bestuursrechter redelijkerwijs te hebben moeten maken.

Onderdeel a

Dit onderdeel is vergelijkbaar met de bijdrage in het salaris voor de gemachtigde/advocaat in civiele zaken. Buitengerechtelijke kosten vallen eronder voor zover het voorbereiding van stukken en instructie van de zaak betreft. Artikel 8:24 (was 8.1.5.4) Awb spreekt van «bijstaan» naast «vertegenwoordigen». De in artikel 1, onderdeel a, bedoelde rechtsbijstand omvat beide.

Procesvertegenwoordiging is in het bestuursrecht niet verplicht. Als men zich laat bijstaan, is de keuze van een rechtsbijstandverlener in beginsel vrij (de rechter heeft de bevoegdheid om bijstand of vertegenwoordiging door een persoon tegen wie ernstige bezwaren bestaan, te weigeren ingevolge artikel 8:25 (was 8.1.5.5) Awb. Dat betekent echter niet dat elke vorm van bijstand, door wie dan ook verleend, in het kader van een kostenveroordeling voor vergoeding in aanmerking dient te komen.

De in onderdeel a gegeven omschrijving sluit – in overeenstemming met andere proceskostenregelingen – allereerst niet professioneel verleende bijstand uit. Het hoeft niet te gaan om iemand die uitsluitend of in hoofdzaak zijn beroep maakt van het verlenen van rechtsbijstand. Waar het om gaat, is dat het verlenen van rechtsbijstand behoort tot zijn beroepsmatige taak, zoals dat bij voorbeeld vaak bij sociale raadslieden (op bepaalde rechtsgebieden) het geval is. Met de huidige praktijk, waarin rechtsbijstandverleners van velerlei pluimage optreden, is het niet goed verenigbaar wettelijke eisen van vakbekwaamheid te stellen. Wel kan ervan worden uitgegaan dat bij voorbeeld advocaten, juristen werkzaam bij de stichtingen rechtsbijstand en vakbondsjuristen aan het criterium van artikel 1, onderdeel a, voldoen, terwijl personen zonder enige juridische scholing niet geacht kunnen worden beroepsmatig rechtsbijstand te verlenen.

De omschrijving sluit ten tweede niet door derden verleende rechtsbijstand uit.

De door een interne juridische dienst van een bedrijf of van een tot dezelfde groep behorend bedrijf aan een procedure bestede tijd kan niet worden aangemerkt als door een derde verleende rechtsbijstand en komt derhalve niet voor vergoeding in aanmerking. Een zelf procederende particulier kan immers ook uitsluitend zijn verletkosten, zijn «zichtbaar» door de procedure veroorzaakte tijdverzuim wegens bij voorbeeld het bijwonen van een zitting, vergoed krijgen. Nogmaals, de proceskostenvergoeding beoogt niet en moet niet beogen een volledige vergoeding te zijn. Dat bepaalde proceskosten voor eigen rekening blijven, behoort tot de normale risico's van het maatschappelijk verkeer.

Tenslotte zij opgemerkt, dat geen onderscheid wordt gemaakt tussen belanghebbenden die wel en die niet een particuliere voorziening, zoals een rechtsbijstandverzekering of een rechtsbijstand insluitend lidmaatschap van een vakbond, hebben getroffen. Beide categorieën komen gelijkelijk in aanmerking voor vergoeding van kosten van rechtsbijstand onder het besluit.

Onderdeel b

De partij die zelf een getuige of deskundige heeft meegebracht of opgeroepen, dan wel aan wie een deskundigenverslag is uitgebracht, is ingevolge artikel 8:36 (was 8.1.6.4), tweede lid, Awb aan deze een vergoeding verschuldigd. Door de rechtbank opgeroepen getuigen, deskundigen en tolken en door de rechtbank geïnitieerde deskundigenonderzoeken komen daarentegen, ingevolge het eerste lid, ten laste van het Rijk. Het is daarom redelijk alleen in het eerste geval de kosten aan de partij die in de kosten wordt veroordeeld, door te berekenen.

Onderdeel c

De reis- en verblijfkosten die een partij heeft gemaakt om bij voorbeeld een zitting bij te wonen, kunnen onder de proceskostenveroordeling vallen, indien de rechter oordeelt dat de desbetreffende partij de kosten redelijkerwijs in verband met de procedure heeft moeten maken. De regeling is op dit punt ruimer dan die van het College van Beroep voor het bedrijfsleven en de Centrale Raad van Beroep (in ambtenarenzaken), die deze post niet afzonderlijk plachten toe te wijzen. De reis- en verblijfkosten van een eventuele gemachtigde zijn reeds begrepen in de vergoeding voor rechtsbijstand (onderdeel a).

Onderdeel d

De rechter kan in de kostenveroordeling een vergoeding voor verletkosten opnemen, uiteraard voor zover men deze redelijkerwijs heeft moeten maken. Verletkosten zijn kosten van tijdverzuim voor bij voorbeeld het persoonlijk bijwonen van een zitting. Het gaat dus niet om tijdverzuim door bij voorbeeld het lezen van stukken; dergelijke kosten moeten voor rekening van partijen zelf blijven.

Behalve in de civiele kantongerechtsprocedure komt vergoeding van verletkosten van een partij in geen enkele andere – civiel- of bestuursrechtelijke – proceskostenregeling voor. Sinds 30 december 1991 kan de kantonrechter ingevolge artikel 57a, eerste lid, tweede volzin, Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering een door hem vast te stellen bedrag voor noodzakelijke verletkosten opnemen onder de proceskosten. Er is nog geen duidelijk beeld van de mate waarin en de wijze waarop (bijvoorbeeld hoogte van de toegekende bedragen) de bepaling wordt toegepast. De indruk bestaat dat de kantonrechter van zijn bevoegdheid een – in beide

opzichten – spaarzaam gebruik maakt. Omdat de regeling voor de civiele kantongerechtsprocedure nog zo jong is en er geen goede redenen zijn waarom in bestuursrechtelijke procedures – waarin proces-vertegenwoordiging evenmin verplicht is – een andere regeling zou moeten gelden, is ervoor gekozen vergoeding van verletkosten in het bestuursprocesrecht mogelijk te maken. Het zou bovendien onterecht en ondoelmatig zijn om partijen te ontmoedigen om zonder rechtsbijstand te procederen.

Onderdeel e

De in dit onderdeel bedoelde kosten worden in de civiele regelingen aangeduid met: verschotten van de procureur/gemachtigde. In de onderhavige regeling is het procederen met een gemachtigde geen voorwaarde voor vergoeding van deze kosten. Ook hier komen de kosten uiteraard slechts voor vergoeding in aanmerking, voor zover men deze in verband met de procedure redelijkerwijs heeft moeten maken.

De opsomming is ontleend aan artikel 2, tweede lid, van het Besluit vergoedingen rechtsbijstand. Normale kantoorkosten, zoals kosten voor porti, kopiëren en telefoneren, vallen er niet onder. De vergoeding van het griffierecht is reeds elders in de Awb geregeld.

Door het College van Beroep voor het bedrijfsleven en de Centrale Raad van Beroep (in ambtenarenzaken) placht een vergoeding voor verschotten niet afzonderlijk te worden toegewezen.

Artikel 2

De hoogte van het bedrag dat degene die in de kosten is veroordeeld moet betalen, wordt door de bestuursrechter bij de uitspraak vastgesteld aan de hand van de in dit artikel gegeven maatstaven.

Eerste lid, onderdeel a/bijlage

Het tarief voor de berekening van de kosten van rechtsbijstand is ten behoeve van de overzichtelijkheid opgenomen in een bijlage bij het besluit.

Zoals gezegd, is in navolging van de praktijk bij het College van Beroep voor het bedrijfsleven en de Centrale Raad van Beroep (in ambtenarenzaken) aansluiting gezocht bij de civiele liquidatietarieven, in het bijzonder bij het tarief rechtbanken en hoven.

De bijlage bevat de onderdelen A (punten per proceshandeling), B (waarde per punt) en C (wegingsfactoren) en geeft de formule voor de vaststelling van de kosten van rechtsbijstand: $A \times B \times C$.

In lijst A is aan elke proceshandeling een met de gemiddelde werkbelasting corresponderend aantal punten toegekend, variërend van 0 tot 2. Het totale puntental in een zaak wordt vermenigvuldigd met de waarde per punt (B), thans – evenals in een civiele rechtbankzaak met een belang van onbepaalde waarde – gesteld op f 710,-. Om recht te doen aan de verschillen tussen zaken wordt vervolgens het totaal van $A \times B$ vermenigvuldigd met een of twee wegingsfactoren (C).

Het gewicht van een zaak wordt uitgedrukt in wegingsfactor C1, die varieert van 0,25 voor een zeer lichte zaak tot 2 voor een zeer zware zaak. Het gewicht van een zaak wordt bepaald door het – al dan niet in geld uit te drukken – belang en de ingewikkeldheid. Het is niet wenselijk om de rechter aan nadere criteria voor de bepaling van het gewicht te binden. De rechter zou echter desgewenst bijlage I.A bij het Besluit vergoedingen

rechtsbijstand tot richtsnoer kunnen nemen. Het opnemen van factor C1 berust op de overweging dat enerzijds het met een gemachtigde voeren van bagatelprocedures niet moet worden aangemoedigd, en, anderzijds, dat de vergoeding evenredig dient te zijn met de prestatie van de gemachtigde. Ook de Centrale Raad van Beroep in ambtenarenzaken (CRvB) hanteert het criterium van bewerkelijkheid/gecompliceerdheid van een zaak. Bij dit principe wordt in het onderhavige besluit aangesloten, zij het dat toepassing van een vermenigvuldigingsfactor passender wordt geacht dan het door de CRvB gehanteerde systeem van bijtelling van punten.

Wegingsfactor C2 is bedoeld om de werking van artikel 3 van het besluit te verzachten. In bestuursrechtelijke zaken komt het vaak voor dat jegens een of meer belanghebbenden vrijwel identieke besluiten worden genomen en dat deze daartegen, bijgestaan door één rechtsbijstandverlener, min of meer tegelijkertijd vrijwel identieke beroepschriften indient of indienen. Ingevolge artikel 3 omvat in dergelijke samenhangende zaken een kostenveroordeling voor rechtsbijstand slechts het bedrag dat in één zaak zou worden toegekend. Voor de rechtsbijstandverlener maakt het immers inhoudelijk niet uit of hij een procedure over één of bij voorbeeld vier gelijksoortige besluiten voert. Aangezien vier besluiten, en zeker vier cliënten, praktisch echter meer werk met zich meebrengen dan één, is het redelijk dit in de proceskostenvergoeding tot uitdrukking te brengen. Daartoe is in de regeling vermenigvuldigingsfactor C2 opgenomen, die meebrengt dat de rechtsbijstandvergoeding in de voor dat doel als één zaak beschouwde samenhangende zaken, wordt vermenigvuldigd met een factor 1,5 als het om vier of meer samenhangende zaken gaat.

Die – onvermijdelijk enigszins arbitraire – grens van vier is ontleend aan de regeling van de CRvB (bijlage bij CRvB 17 december 1991, TAR 1992, 38; AB 1992, 163, m.n. HH). Die regeling kent voor hetzelfde verschijnsel een iets ander systeem van bonussen; voor een cluster van vier tot en met tien ambtenaren wordt 0,5 punt (en voor een cluster van meer dan tien ambtenaren 1 punt) bij de aan de verrichte proceshandelingen toegekende punten opgeteld.

Eerste lid, onderdeel b

Artikel 8:36 (was 8.1.6.4), tweede lid, Awb bepaalt dat het bij en krachtens de Wet tarieven in strafzaken bepaalde van overeenkomstige toepassing is op de vergoeding die een partij aan «zijn» getuige of deskundige moet betalen. Het ligt voor de hand om dezelfde vergoeding dan ook door te berekenen aan de partij die in de kosten is veroordeeld. De tarieven zijn te vinden in het op die wet gebaseerde Besluit tarieven in strafzaken (BTSZ), dat ook in vele andere procedures van (overeenkomstige) toepassing is.

Eerste lid, onderdeel c

Het BTSZ bevat ook regels voor de berekening van reis- en verblijfkosten. In onderdeel c wordt direct verwezen naar onderdeel III van artikel 6, eerste lid, BTSZ, dat wil zeggen vergoeding van de reiskosten per openbaar middel van vervoer, niet zijnde een taxi, per tweede klasse onderscheidenlijk van de werkelijke verblijfkosten tot ten hoogste f 83,40 per dag.

Eerste lid, onderdeel d

De rechter zal hier per geval moeten bezien wat redelijk is. Voor het bepalen van het uurtarief voor verletkosten is aanknopng gezocht bij de in artikel 2, eerste lid, van het BTSZ vermelde uurtarieven. De rechter zal daaruit, onder meer lettend op de beroepsuitoefening en de gegoedheid van partijen en de aard van de zaak, per geval een passend tarief kunnen kiezen.

Eerste lid, onderdeel e

Een opgave van deze kosten dient vanzelfsprekend – naar het oordeel van de rechter voldoende gespecificeerd en onderbouwd – tijdig voor de uitspraak te worden ingediend.

Tweede lid

Het tweede lid stelt buiten twijfel dat de rechter, in geval bij een kostenveroordeling toewijst ten gunste van een partij die slechts gedeeltelijk gelijk heeft gekregen, de bevoegdheid heeft niet «het volle pond» toe te kennen. Dit geldt ook in geval het beroep is ingetrokken omdat het bestuursorgaan gedeeltelijk aan de indiener van het beroepschrift is tegemoetgekomen.

Derde lid

In uitzonderlijke gevallen kan strikte toepassing van deze regeling onrechtvaardig uitpakken. Daarom is bepaald dat de rechter in bijzondere omstandigheden de volgens het besluit berekende vergoeding – overigens zonder af te doen aan het karakter van een tegemoetkoming in de daadwerkelijke kosten – kan verlagen of verhogen. Het gaat hier werkelijk om uitzonderingen, bij voorbeeld een geval waarin de burger door gebrekkige informatieverstrekking door de overheid op uitzonderlijk hoge kosten voor het verzamelen van het benodigde feitenmateriaal is gejaagd.

Artikel 3

Eerste lid

Zoals gezegd, komt het in bestuursrechtelijke zaken nogal eens voor, dat jegens meer belanghebbenden vrijwel identieke besluiten worden genomen en dat deze daartegen, bijgestaan door één gemeenschappelijke rechtsbijstandverlener, min of meer tegelijkertijd vrijwel identieke beroepschriften indienen. Ingevolge artikel 3 omvat in dergelijke samenhangende zaken een kostenveroordeling voor rechtsbijstand slechts het bedrag dat in één zaak zou worden toegekend. Voor de rechtsbijstandverlener maakt het immers inhoudelijk niet uit of hij een procedure over één of bij voorbeeld vier gelijksoortige besluiten voert. Dit bedrag wordt verdeeld over alle «samenhangende» appellanten.

De werking van dit artikel wordt bij grotere aantallen samenhangende zaken verzacht door wegingsfactor C2. Zie daarvoor de artikelsgewijze toelichting op artikel 2, eerste lid, onder a.

Tweede lid

De definitie van samenhangende zaken in het tweede lid is geënt op de definitie die daarvan in het Besluit vergoedingen rechtsbijstand wordt gegeven.

Artikel 4

Deze bepaling voorziet onder meer in de mogelijkheid om de waarde per heel punt, thans bepaald op f 710,-, aan te passen bij ministeriële regeling, voor zover het prijsindexcijfer van de gezinsconsumptie daartoe aanleiding geeft.

Artikel 5

Het besluit treedt in werking tegelijk met het wetsartikel waaraan het nadere invulling geeft.

De Minister van Justitie,
E. M. H. Hirsch Ballin

De Minister van Binnenlandse Zaken,
C. I. Dales